Коли Нюра прийшла по нього в майстерню, він, наче вперше, здивувався: яка ж вона молода. Зовсім молода. У Нюри на зеленому пальті біліли сніжинки, блищали краплинки води.

— Надворі йде сніг,— сказала вона.— Вперемішку з дощем.

— Так? — запитав він.

— Я не люблю такої погоди. Бр-р...

Вона сіла на грубий дерев'яний стілець, зняла з голови червону шапочку, струснула на підлогу. Від дівчини пахло свіжістю й холодом, приємною свіжістю і приємним холодом. А він дивився на неї, думав, що вона молода. Наче це вперше вдалося йому побачити. Ніби до цього очі в нього були засліплені,— і ніжність її рухів, вся її постать наче не западали в його погляд. А тепер вона з'явилася несподівано, він навіть не думав, що вона сьогодні прийде зранку,— і він зараз не міг одірватися від неї, з якоюсь жадібністю дивився.

— Ти дивний,— сказала Нюра.

— Чому?

— Ти не спускаєш з мене погляду. Ніби побачив у мені щось нове.

— Я й справді побачив.

— Що ж саме?

— Я побачив, що ти дуже молода. Нюра засміялася.

— Я завжди була молодою. І залишуся такою.

— І коли ти приходитимеш до мене, то від тебе пахнутиме зимою, ожеледдю?

— Так. І я сміятимусь, щоб розвеселити тебе. Бо ти завжди похмурий. Надутий. Ти працюєш, рубаєш свій мармур, весь у білому пилові — і насуплений. І чого тобі сердитись?

— Я не серджусь. Тільки думаю, що ти надто молода. І я буду старіти, а ти справді залишатимешся молодою. В порівнянні зі мною. Я ніколи не побачу тебе такою ж старою, як сам.

— Ха-ха! Звичайно, ні. Але колись я також матиму стільки років, як і ти.

— Це буде не скоро. Можливо, я цього ніколи не побачу. І ти в моїй пам'яті назавжди залишишся такою, як зараз.

— Це дуже гарно. Ой гарно! Одна людина живе в іншій. Я живу в тобі. А ти — в мені. Ти знаєш, яким ти живеш у мені? Розкажу. Такий суворий-суворий. Стоїш біля мармурової брили. І вдень стоїш, і вночі. Тільки сьогодні, коли я з'явилась, ти сидів і дивився в вікно.

— Оце таким я живу в тобі?

— Ні, не тільки таким. Розумієш, я тебе мало знаю. Правда ж, зовсім небагато? Але я уявляю, через що ти пройшов. Здається, що я могла б докладно розказати про кожен твій день, хоч ми тоді були не разом. І взагалі, мене ще зовсім не було на світі, а ти вже був. Хіба так може бути?

— Звичайно. — Він посміхнувся кутиками вуст. — Так воно й було. Я мав двадцять п'ять років, а тебе ще зовсім не було. Ніде не було.

— Як це так? — дивувалася Нюра. — Хіба ж я з’явилася ні з чого? Знаєш, важко в це повірити. Адже мене й справді не було. Але я не могла не з'явитись. Так?

— Так. Але ми й не могли не зустрітись.

—— А ще знаєш, яким я тебе уявляю? Там, далеко на острові... Я уявляю, як ти з дерева вирізуєш щось гнівне... Гнівне й дике. Адже з мармуром ти не міг би там працювати. Мармуру там не давали.

— Мармуру не давали... Але я не вирізував з дерева дикого й сердитого. Я думав про інше.

— Про інше? Адже інше зовсім не в'яжеться з тобою. Я тебе уявляю лише таким.

— Я думав про Офелію.

— Ти думав про Офелію?

— Про неї. І мріяв про те, як вона народжуватиметься під моїми руками.

— Дивно. Пам'ятаєш історію, яку ти розповідав, коли ми познайомилися? Тоді ми йшли по Хрещатику. Ти зупинявся майже під кожною липою і дивився на неї, як божевільний. Тоді вони цвіли і ти вдихав їхній запах. А я до них звикла, вони мене не вражали. Ще й думала в глибині душі: "Який він смішний. Як хлопчак. Екзальтований і неврівноважений". А потім ти розповів, як твій товариш зв'язав докупи дві соснові колоди, відштовхнувся від берега і подався в океан. Він плив недовго, десь після обіду за ним похопились. Над океаном забринів літак. Отой повільний, лінькуватий "кукурудзяник". Скоро пілот побачив імпровізований пліт, став кружляти над ним. І, знизившись, із кулемета розстріляв людину. Людину, яка хотіла врятуватися, дістатись до землі,

до людей. Вона звалилася на хвилі, потонула, а пліт поплив собі й поплив. І він причалив до землі. Тільки вже без втікача... Я запам'ятала все до найменшої подробиці. Мені це снилося, я навіть кричала вві сні пізніше. А тоді, коли ми стояли під липами, я хотіла, щоб ти не розповідав цього жорстокого, немилосердно важкого. А ти — слово по слову висипав із губ, із свого минулого. Слово по слову... І тому ти мені видався невблаганно гнівним, який нічого не забуде й не простить.

— Так, він плив на двох соснових колодах, а над ним знижувався "кукурудзяник". Я можу добре уявити, як він кружляв, як все це відбувалося. Для мене це не важко, навіть легко. Ти, можливо, цього не зробиш. У тебе вийде все інакше. Буде спокійне море, абстрактне. На ньому гойдатиметься ідилічний пліт...

— Ні,— перебила Нюра,— ти помиляєшся. Ідилії нема. Я схоплювалася вві сні — і кричала... Адже — за що?.. Ні за що... В ім'я чого?.. І потім — ти... Всі ті довгі роки ти сидів на острові, віддалений від усіх, позбавлений всього. І через те ти тепер похмурий... Ніби гніваєшся на всіх, не можеш вибачити за свої страждання... І ще там ти мусив би почати свою працю — гнівну й скорбну. Хоч би з дерева різати, аби не здуріти.

— А мені ввижалася Офелія... Чиста. Незаплямована. І в білому платті. І сам не знаю, чому в білому. Але дівочість і цнотливість пов'язувались у моїй уяві з білим одягом.

— Мені важко це зрозуміти... Той тридцять сьомий! Я не можу всього осягнути. Може, пізніше... Тільки не зараз.

Він підійшов до неї, обняв і поцілував. Своїми губами відчув теплі й ніжні дівочі губи. Покірні й тремтячі, ніжні. В ньому заворушилася пристрасть, він пригорнув Нюру до себе, тримав її зовсім близько біля свого серця.

— Ти славний,— сказала вона. — Ти дуже славний. Я дивуюсь, як ти міг мене полюбити.

— Ти молода. Ну хіба ж можна не любити молодість? Ту, якої не було? Але тепер вона з'явилась до мене. Це — ти...

— Давай не будемо більше так говорити. Давай краще я тебе поцілую.

Вона поцілувала його в тверді губи. Сказала:

— А тепер давай подивимось твою Офелію.

Вони підійшли до скульптури, ще не закінченої. З мармуру випросталась дівчина — примарно ніжна, вродлива.

— Без неї я б не зміг жити далі,— сказав він.

— Я розумію. Так буває. Раптом людина вирішить: коли вона ось цього не зробить — все, далі жити не варто. Але це тоді, коли вона себе переконає в цьому.

— Так і зі мною. Офелія... Бач, вона схожа на тебе. Ти помічаєш це?

— Помічаю.

— Моя Офелія схожа на тебе. Так, мабуть, буває з кожним чоловіком. Його ідеал схожий на його жінку.

— Давай не будемо більше про це. Мені ніяково слухати. Офелія — і я... Не треба.

— Гаразд.

— Ходімо надвір. Будемо ходити. Зараз липи білі і люди — також. Уяви собі: по Хрещатику ходять люди в білому. Я навмисне втекла з першої лекції, щоб поблукати з тобою.

Він став одягатися. Нюра сказала:

— У тебе волохата шапка. Вона зараз покриється лапа тими сніжинками. І голова стане великою, наче із снігу

виліпленою.

Він узяв з Нюриних рук червону шапочку, одягнув їй на голову.

— Ходімо.

Вони спускалися аж з десятого поверху. Надворі було тихо й біло. Шум машин і голоси танули серед білого снігу, що летів і летів.

— Правда ж, гарно? — запитала Нюра, беручи його під руку.

— Так,— відповів він.

Вони йшли повз білі липи.

— Дивися,— сказала Нюра,— БОНИ наче в цвіту. Тільки він холодний і вологий. А коли набрати в жмені — то розтане. Але він пахне, цей цвіт, хоча й інакше, як справжній.

Він густо вдихав у груди зимове повітря. Шапка в нього вже починала біліти, на ворс мостилися лагідні й скромні сніжинки.

— Скоро в тебе голова стане білою-білою,— сказала Нюра. — І ти перетворишся на Діда Мороза.

— А ти будеш Снігуронькою.

— Добре, я буду Снігуронькою. Ти мене будеш оберігати від сонця, щоб воно не розтопило.

— О-о,-— незвично засміявся він,— ти в мене така Снігуронька, що тебе ніколи не розтопить сонце.

— Ай правда! — погодилась вона.

Далі вони йшли мовчки. Було добре йти мовчки й не казати жодного слова. А потім вона промовила:

— Скажи мені таке. Ось ти закінчиш Офелію... І ти ніколи не згадуватимеш свого товариша?.. Щоб також перенести в мармур? Розумієш?

— Не знаю,— прошепотів він.

— Адже ти не забудеш?

— Ні,— сказав він. — Але я повинен зробити Офелію. Для себе і для всіх... Щоб люди вірили у світлу радість.

Вони ступали по білому снігу через тихі, летючі сніжинки. Голова у нього була вже великою й волохатою...